

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Vztah filosofie, estetiky a teologie v pohledu některých anglo-amerických autorů

Autor práce: Bc. Ilona Fojtová

Obor studia: FIL

Posudek vypracoval: doc. Tomáš Machula, Ph.D., Th.D.

Datum: 10. 5. 2014

Práce si klade za cíl „upozornit na styčné body“ filosofie, teologie a estetiky v rámci přístupu některých anglo-amerických autorů (s. 4). Takto vymezený cíl je slibný a poměrně široký, takže je možné celé téma uchopit nejrůznějšími způsoby. Autorka si oblast svého zájmu vymezuje dvěma událostmi, kterými jsou Wheatonská teologická konference v r. 2006 a světový filosofický kongres v r. 1998. První reflektuje teologické a druhý filosofické přístupy k umění. Třetí oblast, estetika, pak není vymezena nějakou konferencí, ale vybranými autory.

Zde učiním pouze poznámku k autorčinu výkladu slova *teologie* (s. 6). Jde o výraz v antickém Řecku skutečně používaný, ale až do středověku převládá jak v aristotelském, tak i v novoplatónském prostředí význam, který se dnes vystihuje spíše slovem *metafyzika*. Teologie v dnešním slova smyslu, tedy racionální disciplína pojednávající o zjevujícím se Bohu (což je kontext, v němž o teologii autorka pojednává), v antickém Řecku v podstatě neexistuje.

Autorka bohužel neuvádí důvody, proč si zvolila za předmět svého zájmu zrovna jmenované dvě konference. Práce neuvádí, čím jsou pro dané téma významné, a proč dostaly přednost před jinými událostmi. Lze tedy vznést námitku týkající se metodologie, neboť buď takové důvody neexistují a výběr je ryze náhodný, nebo existují, ale čtenáři nebyly sděleny. Obojí představuje jistý problém pro hodnocení práce, neboť neumožňuje zvážit adekvátnost výběru autorů, jimiž se autorka zabývá.

Práce je postavena na půdorysu trojúhelníku vztahů mezi jmenovanými disciplínami, kdy se vztah filosofie a teologie pojednává nejstručněji (kap. 1.2) a větší prostor je věnován vztahům filosofie a estetiky (kap. 3) a teologie a estetiky (kap. 4). Způsob pojednávání o daných tématech sleduje hlavně osobnosti představující daná témata a různé teoretické a metodologické přístupy. To ukazuje sice na autorčinu sečtělost a schopnost tyto autory náležitě představit, nicméně práce zůstává na rovině představení a na hlubší analýzu a srovnání, které práce slibuje, už dojde pouze v náznaku. To pokládám za největší slabinu jinak slibně rozpracované práce.

Práce je po formální stránce zpracovaná pečlivě a objevují se pouze ojedinělé chyby (např. nedůsledné rozlišování přímých a nepřímých citací). Překlepy jsou minimální, např. s. 7 je chybně uveden řecký tvar *aisthesis*. Velmi problematické jsou ovšem časté dlouhé citované pasáže v angličtině. Obvyklé je přitom nepřekládat pouze krátké a obecně známé výrazy (slova, krátká

slovní spojení). Husté prokládání česky psané práce anglickými větami se jeví jako nejproblematictější výtka po formální stránce.

K obhajobě bych položil autorce dvě otázky. Práce se zaměřuje na anglo-americkou oblast, nicméně autorka v práci ukazuje i znalost některých textů vztahujících se k jiným kulturně-náboženským kontextům (když např. mluví o ikonách). Jakou souvislost (styčné body, rozdíly) lze najít mezi anglo-americkou teologickou reflexí krásy a umění a přístupem východním, pravoslavným? Druhá otázka se pak týká pojmu *abstraktní umění*. Při obvyklém použití slova *abstrakce* se rozumí odhlédnutí, tedy odtažení (*abs – traho*) myslí od určitého rysu věci, o kterou se jedná, např. od individuality. Od čeho se abstrahuje v oblasti abstraktního výtvarného umění? Lze abstrakci chápat v podobném významu a lze tedy v předmětu díla nalézt určité vrstvy, od kterých lze případně odhlížet? Pokud se jedná o umění, které má cosi vyjadřovat, pak by to smysl dávalo. To však (pokud se jako laik v oblasti umění nemýlím) není pro současné umění charakteristika nutná ba ani převládající.

Práci doporučuji k obhajobě.

Tomáš Machula